HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ויקדש עצמו בשעת תשמיש אמרו הרבה עשו כן ולא הועילו אלא יבקש רחמים ממי שהבנים שלו שנאמר [1]הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן מאי קא משמע לן דהא בלא הא לא סגי מאי שכר פרי הבטן א"ר חמא ברבי חנינא בשכר [2]שמשחין עצמן בבטן כדי שתזריע אשתו תחילה נותן לו הקב"ה שכר פרי הבטן: בית שמאי אומרים [וכו']: מאי טעמייהו דבית שמאי אי נימא משום דכתיב [3]ותתחלחל המלכה [4]ואמר רב מלמד שפרסה נדה הכא נמי אגב ביעתותא דמלאכא דמותא חזיא והאנן תנן [5]שחרדה מסלקת את הדמים הא לא קשיא פחדא צמית ביעתותא מרפיא אלא הא [6]דתנן ב"ש אומרים כל האנשים מתים זבין וב"ה אומרים אין זב אלא מי שמת זב [7]אקרי כאן מבשרו ולא מחמת אונסו אלא טעמא דב"ש כדתניא [8]בראשונה היו מטבילין כלים על גבי נדות מתות והיו נדות חיות מתביישות התקינו שיהו מטבילין על גבי כל הנשים מפני כבודן של נדות חיות בראשונה היו מטבילין על גבי זבין מתין והיו זבין חיין מתביישין התקינו שיהו מטבילין על גבי כל האנשים מפני כבודן של זבין חיים: **מתני'** [9]האשה שמתה ויצאה ממנה רביעית דם מטמאה משום כתם [10]ומטמאה באהל רבי יהודה אומר אינה מטמאה משום כתם מפני שנעקר משמתה ומודה רבי יהודה ביושבת על משבר ומתה ויצאה ממנה רביעית דם שהיא מטמאה משום כתם אמר רבי יוסי לפיכך אינה מטמאה באהל: **גמ'** מכלל דתנא קמא סבר אף על גב דנעקר דם משמתה מטמאה משום כתם אמר (רבי) זעירי [11]מקור מקומו טמא איכא ביניהו: ומודה רבי יהודה: מכלל [12]דתנא קמא סבר באהל נמי מטמא אמר רב יהודה דם תבוסה איכא ביניהו דתניא [13]איזהו דם תבוסה פירש ר"א ברבי יהודה הרוג שיצא ממנו דם בין בחייו בין במותו ספק בחייו יצא ספק במותו יצא ספק בחייו ובמותו זהו דם תבוסה וחכמים אומרים [14]ברה"י ספקו טמא ברה"ר ספקו טהור אלא איזהו דם תבוסה [15]הרוג שיצא הימנו רביעית דם בחייו ובמותו ועדיין לא פסק ספק רובו בחייו ומיעוטו במותו ספק מיעוטו בחייו ורובו במותו זהו דם תבוסה רבי יהודה אומר הרוג שיצא ממנו רביעית דם והיה מוטל במטה ודמו מטפטף לגומא טמא מפני שהטפה של מיתה מעורבת בו וחכמים [16]מטהרין מפני

והאנן תנן שחרדה מסלקת הדמים. נלמוד מהניתין דהכא דוקא מצי למפרך מדהכא נלמד דקמי מהני' פריך מהניתין: **אלא** מעתה דבית שמאי [17] **בדתנן בראשונה.** משמע דהך לא אתי כב"ה ותימה דבסוף מועד קטן (דף כ:) תני לה גבי שאר נשמעת לקתני סתם דהוי הילכתא פסיקתא משמע דבכולהו הלכתא כמו שהתקינו לבסוף ובסופה' דמכילתין (פ"ט) קתני לכולהו ואומר ר"ת דבריית דב"ש היא ובמועד קטן מייתי לה בהדי שאר בראשונה דקאמר בראשונה היו מוליכין לבית האבל כו'. בראשונ' היתה הוצאת המת קשה לקרוביו כו'. ובתוספתא קתני להו לכולהו בהדי הדדי ומשמע דקי"ל הכי כמו שהתקינו לבסוף. ואומר ר"ת דבריית דהכא איירי בכלים שהיו עליה סמוך למיתה דמודו ב"ה דאותו יש להם טומאת זיבה. ופלוגתא דמתניתין קיימא אירישא דקתני דנדה מטמאה באבן מסמא עד שימוק הבשר והך חומרא מוקמי ב"ש בכל הנשים. וב"ה פליגי עלייהו בהא. והכי מייתי מהך ברייתא דכי הילכי דתקינו חכמים על כל בגדים סמוך למיתה משום כבוד זבין חיים ה"נ תקינו לב"ש דכל הנשים (מהמירות) [מטמאות] באבן מסמא. או א"נ הכי קתני בראשונה היו נוהגין כב"ה ולבסוף התקינו כב"ש: **מקור** מקומו טמא. ותימה תיפוק לי בלא טעם דמקור שהרי נגע במת. וצ"ל שמחמת טומאת מקור חשיב כדם נדה אע"פ שנעקר ממנה משמתה ומטמאה במשא כדרן דם הנדה וכעין החרדל: **מכלל** דר' יהודה סבר באהל נמי מטמא. הא כיון דא"ר יוסי אינו מטמא באהל א"כ מיירי בשנעקר הדם מחיים: **דרש"ר** ספיקו טהור. ולא החמירו בו חכמים לעשות אותו דם תבוסה כיון דשמא יצא כולו מחיים. ורש"י פירש החכמים באין להחמיר ולומר דטמא מדאורייתא אבל טמא משום הרבים ספיקו טהור מן התורה דרבנן. אלא איזהו דם תבוסה דאינו אלא מדרבנן אפי' ברה"ר כגון היכא דפשיטא לן דלא נפיק רביעית שלם לאחר מיתה: הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו ועדיין לא פסק. כך כתוב הגירסא (בס"פ) [בתוספתא] וה"פ ועדיין לא פסק ויכול להיות רבה עד שיהא בו רביעית מדם שלאחר מיתה או גזרו בו טומאה אע"פ שאין בו רביעית אבל אם פסק כבר דידעינן דתו לא יהיה רביעית לאחר מיתה לא גזרו בו. י"מ ולא פסק כלומר שותת (ששתת) דאי מטפטף ונפסק ראשון ראשון בטל והיינו כרבנן [דסיפא] דמטהרי בהכי. י"ס דגרסי ועדיין לח וה"פ דאי נקרש מקצתו אותו שנקרש בא מחיים וכאילו הוא בפני עצמו ואין כאן רביעית:

ויקדש עצמו. לטמא בנגיעות: **שמשחין.** להוליך לתוכו הזרע: **פחדא צמית.** לשון ירמיה כי הכה מפני פחד כרכוס והגיע שעת וסתה ולא נדקה טהורה שהחרדה מסלקת הדמים: **ביעתותא.** הבהלות פתאום שחלם רואה או שומע נבהל מרפיון: **אלא הא דתנן גו האנשים.** הממתים מחזיקין להו כזבין ממוך למיתתן ואי טעמייהו דב"ש משום ביעתותא דמלאך המות זכריס היכי מטמאו הא זכר אינו מטמא בזוחא דקרינן ביה מבשרו [18] ולא ממתת תוכן: **גלגל טעמייהו דב"ש.** מדרבנן משום כבוד זבין התקינו שיהו מטבילין כלים של ממוך למיתה אף על פי שלא נגעו בהם לאחר מיתה: **[כלים].** אף הכלים של קודם למיתה: **מתניתין.** שחפילו בשעת סס משונין מכל שחם: **מתני' מטמא משום כתם.** שנעקר ממיים: **גמ' נפ"ק מקור מקומו טמא.** הילכך אף על גב שנעקר לאחר מיתה מטמא מטמא בגדות מפני שהיה בשעת מקור ממיים ואע"ג דלאחר מיתה נלו רואה היא: **נלמד מטמא.** בשמיים. הכי יולא ממיים: **דם תבוסה איכא ביניהו.** לר' יהודה הואיל ופפק הוא ספק שם נעקר כולו ממיים ספק אם נעקר מקצתו לאחר מיתה הוא דם תבוסה ומדרבנן מטמא בהאל דמדאורייתא עד שתהא רביעית לאחר מיתה ור' יוסי סבר הפי נלו דם תבוסה הוא לכיון דכולהו בילד הוא כולו נעקר ממיים: **גיזוז דם תבוסה.** לחמריך בפירקין דלעיל (דף סב:) דטומאתו דרבנן: **בחייו וכמותו.** שהחפילה הרביעית נלאת ממיים ספק כולו ממיים ספק כולו בחוחו זהו דם תבוסה טומאת מדרבנן בהאל כדאמרי' בפירקין דלעיל [שם] דם תבוסה דרבנן: **וחכ"ח.** זה אינו הואיל ואיכא לספוקי שמא כולו בחוחו הוא ליה ספק טומאה לחורייתא ברה"י וספקו טומאה: **גלגל גיזוז דם תבוסה.** דטומאתו מדבני סופרים: **הרוג שיצא כו'.** לפפיטא לן דלא נפיק מיניה רביעית שלמה לאחר מיתה. וספק רובו ממיים כו' רבותא דמשונין דלא"ג מדאורייתא לן מי רובו ממיים גזר עליה טומאה ומיהו מי הוה נמי רובא לאחר מיתה אין טומאתו מן התורה דרביעית שלמה דמת בעינן ומיהו מי הוה פשיטא לן דרובא ממיים לא גזרו עליה:

ב) [לעיל נפ:], ג) סוטה כ: מגילה טו:, ד) לעיל נט. סוטה כ:, ה) [ל"ל דמעיק], ו) [לעיל לה. וש"נ], ז) [מוספתא פ"ט ה"י] מ"ק כז:, ח) חולין פז:, ט) [לעיל עז. וש"נ], י) [ל"ל מכלל דל"ש סבר. רש"ל], יא) [מוספתא לתלוים פ"ד ה"ו ע' תלוים פ"ג מ"ה ותמה הר"ש הא דמייתי הכא מבריית' ובניך ממני'], יב) [ויקרא טו], יג) [כריתות ח:], יד) [ל"ל כדמייתי] טו) [ער' תור"ש מה שתמה על זה מפ"ג מ"ה לתלוים], טז) ר"ח מ"ז [ול"ל טמא], יז) [ע' בחולין פז. בתוס' ד"ה רואין חומן],

תורה אור השלם

1. הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן: תהלים קכז ג
2. וְתִבּוֹאֲנָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ וַיַּגִּידוּ לָהּ וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת מָרְדֳּכָי וּלְהָסִיר שַׂקּוֹ מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל: אסתר ד ד

מוסף רש"י

ותתחלחל. ממשמש מלא גופה (מגילה טו:). שחרדה מסלקת את הדמים. דקתני הניח שעת וסתה ולא נלקה טומאה, מפני שהרוח מזעזע בה, ר"ת אומר אם היתה בממאן והגיע שעת וסתה ולא נלקה טהורה, אם נלקה אחרי כן ומצאתה טהורה, ולא אמר לורך מזעזע בה, שחרדה מסלקת את הדמים (סוטה כ:). פחדא צמית. לשון שהיה נלחם עמה ביעתותא פתאום נלחת דוחקת עמה ויפלו מרויים להוריב, לומת את המקור מלהוליך דם, ופפילו בשעת וסתה (שם). ביעתותא. הבהה פתאום כגון זו שלא היתה מרלה על עכשיו ופפוסה היא מרגשת בעלרה, וכן בפחמר שבחא לה שמועת מרלכי פתאום, מרפיא. הדמים, פוחת את המקור (שם). מבשרו. מכח מבלו ומתוקף יולו (כריתות ח:). על גבי נדות מתות. הכלים שנשמשו בהן נעדרו, ממיים שנטמאו בנגיעתן, שהבלה מטמאה בנגיעתה לדם וכלים (מו"ק כז:). והיו נדות חיות מתביישות. שעושין בהן מה שאין עושין לנשר מתות (שם). מקור מקומו טמא. וכל דם הנא דרך שם ופפילו אינו דם נלה, הוי לה דטומאתה לעומת לדם טומאת ערב, ופם נגעה טבהרות טמאים (לעיל פז).

אא א ב מיי' פ"ד מהל' טומאתי מאכל ומשב הלט"ו סמג עשין רלח:
אב ג מיי' פ"ב מהל' טומאת מת הלי"ד סמג שם:
אג ד מיי' שם הלי"ג:
אד ה מיי' שם הלי"ד: